

Megjelen minden vasárnap

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.
Egyes szám ára	8 kr.

SZERKESZTŐSÉG:

Szobotka Gusztávnál hova a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NÉZVE

a lap hátulsó (4-ik) oldala 2. helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstár bélyegilleték külön 30 kr. Az előfizetések és hirdetési díjak főtisztelendő Keller Lajos plébános urhoz küldendők.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Községünk 1888-ban.

Elmondottuk már ez évben, hogy községi s társadalmi életünk a múlt 1888-ban igen szegény, mondhatjuk meddő volt.

Az e hó 10-én tartott közgyűlés alkalmából községünk bírása Martony Antal a szabályrendelet 66. § a értelmében a községben felmerült nevezetesebb eseményekről s fejlődési mozzanatokról szóló jelentését is beterjesztette, ámde abból nem igen látunk tudunk többet, mint tudtunk eddig, — a mit elmondottunk már eddigéig.

A jelentés terjedelmes és mégis kevés örvendeteset foglal magában, az egészségügyi jelentés képezi a kezdetét, megemlítvén, hogy az általában kielégítő volt, a gyermekeknél volt a legnagyobb halandóság a mint ez fájdalom országsszerte legnagyobb baj. Megemlékezik a trachomáról, úgy arról, hogy annak tetemes költségei megszűntek, de nem említi, hogy az ezekre menő elköltött összegek megtérítése tárgyában mit szándékozik, avagy mit lehetne tenni!

Azt mondja a jelentés, hogy a hasznos házi állatoknál járványos betegség nem fordult elő, ez hála a Mindenhatónak igaz, de a jelentés ismét nem szól arról, hogy az előjáróság intézkedett az iránt, miképp ily nagy terjedelmű község ne legyen továbbra is állatorvos nélkül. Ismételtén felszólaltunk már ez ügyben, hiszen elképzelni is borzasztó, hogy egy 10—12000 lélekkel bíró földműveléssel foglalkozó nagy községben egy állatorvos n e l a k o s i t t a s s é k! Igen, mert ha már eddigéig önmagától nem jött ide állatorvos, bizonyos meghatározott csekélyebb összeg mellett alkalmazni kellene egy állatorvost, ki azután a közönségnek rendelkezésére is állana!

A személy- és vagyonbiztonságra a jelentés azt mondja: hogy az néhány esetet kivéve, megzavarva nem lett; a termést illetőleg: hogy az „lehető közép“ volt; hogy néhány tüzesetet, pár öngyilkosságot és egy szerencsétlenség folytán bekövetkezett halálesetet kivéve más eset nem fordult elő.

A tanköteles gyermekek iskoláztatása tekintetében panaszra okot egyáltalán nem talál jelentő. Hát igaz az, hogy az iskolaszék elnöke Wimmer Károly ép úgy mint az igazgató tanító Hám János — de a tanítók és tanítónők egyáltalán mindannyian teljesítették kötelességüket, és hogy a szülők is mindinkább belátják az iskoláztatás szükségét, célszerűségét, de a jelentésben szerették volna olvasni: hogy a községben levő(?) nő- és jótékony-sági egyéb egyletek ennyi s ennyi gyermeket láttak el ruhával, könyvvel, hogy ennyi és ennyi szülőt segítettek, csak hogy a gyermekek iskolába járhasanak; szerették volna, ha hogy kisdédóvó, gyermekmenhely létesítéséről olvastunk, avagy hallottunk volna valamit, — ámde, hogy ez a jelentésben

nincs, — nem a bíró, nem az előjáróság az oka!

Mikor lesz e bajokon segítve?

A központi iskola építéséről, annak előnyeiről, hátrányairól legközelebb szólunk.

Az adófizetés tekintetében az állami adó hátralék és folyó kivetés együttesen 43740 frt 23 kr., melyből 33981 frt 69 $\frac{1}{2}$ kr. folyt be és így 9758 frt 53 $\frac{1}{2}$ kr. maradt hátralékban; községi adó hátralék és folyó évi kivetés 29221 frt 26 kr. volt, melyből 22951 frt 26 kr. befizetettvén, 6668 frt maradt kint. Ha tekintetbe vesszük a fenforgó viszonyokat az elért eredmény valójában dicsérendő.

Sajnos, hogy az ipar, kereskedelmi állapotok olyak voltak, melyek semmi örvendeteset jelenteni nem engednek, egyáltalán az új megyei építési szabályrendelet életbe lépte óta az építkezés nálunk szünetel s e sajnos szünetelés mindaddig fog tartani, míg épen e nagy község előjárósága mozgalmat nem indít meg, hogy a községekre e szabályrendelet módosítások.

A kereskedelem előmozdítására, vagy a vasut, vagy a gőzhajózás ügye kell, hogy mielőbb eldöntessék.

Felemlíti a jelentő ama sajnos körülményt is, hogy az imént megváltott regalejog gyakorlása megszűnik s hogy a fenforgó viszonyok s körülmények föltárása s tekintetbe vétele miatt küldöttség menesztett a kormányhoz.

Az elmúlt évben 2059 ügydarab érkezett be közigazgatási-, árva- és egyéb ügyekben, 2128 ügydarab érkezett kézbesítés végett, minden esetre örvendetes, hogy hátralék az előbbieken alig maradt.

A pénztár-vizsgálatok megejtettek s a pénztárak mindenha rendben találtattak, ez szintén szép, kellemes része a jelentésnek, melynek főbb részeit vázoltuk.

Sok kívánni valónk van, ámde az nem mulik az előjárókon, a régi egyetértés kellene a vezérferfiaknál, s akkor a folyó év végén sok oly dolog lenne befejezettek jelezhető, mely mai napon s ily viszonyok között évek múltán is: csak óhaj — vágy!

Közigazgatási bizottsági ülésből.

Megyénk közigazgatási bizottsága f. hó 17-én és 18-án ülést tartott. A rengeteg ügyhalmazt a referensek nem győzték felolvasni. Az ülésen Rónay Lajos főispán elnökölt. Az első nap elreferált az adófelügyelő, tanfelügyelő, államépítészeti hivatalfőnök és az árvaszéki elnök. 18-án az alispáni indítványokra került a sor.

Az ülésnek eddig legfontosabb tárgya az adófelügyelő jelentése, hogy megyénkben a múlt évben elég rendesen fizették az adót. Jelentésének ide vonatkozó adatai a következők:

Volt az 1887. évben hátralék 129,445 frt; ehhez jön a vármegyének egész évi adója, vagyis 599,537 frt, s így fizetni kellett volna 1888-ban 728,979 frtot. — Erre befolyt 1888. dec. 31-ig

603,574 frt, s így marad 1889-re hátralék 103,379 frt, vagyis kevesebb hátralék jött át erre az évre, mint a múlt évre, 26,066 frttal.

A körös-tisza-marosi ármentesítő társulatnak volt a múlt évre áthozott hátraléka 46,745 frt. Ehhez jött 1888-ra 133,182 frt kirovás, így előírás volt 179,928 frt. — Erre befolyt 142,466 frt; tehát úgy az állami adónál, mint az ártéri kirovásoknál a befizetés sokkal kedvezőbb az 1888. évben, mint az 1887. évben volt. Különösen kedvező az adózási viszony Szentesen, hol az 1887. évi hátralékkal szemben 1888. év végére 30%-al lett kedvezőbb.

Ez azt mutatja, hogy Csongrádmegye, sőt Szentese lerója a haza és király iránti kötelességét.

Érdekesebb tárgy volt az ülésen Hegyi Antal csongrádi plébános felelőzése az ottani iskolaszék azon határozata ellen, melylyel ez Büchler Márton rabbit a városi iskolaszékbe, mint hitfelekezeti lelkészt, meghívja.

A törvény ugyanis azt mondja, hogy a városi, illetve községi iskolaszéknek törvényszert tagja a községben levő minden hitfelekezeti lelkész, s így természetesen a rabbi is. Erre a plébános ur azt mondja, a zsidók nem esnek a hitfelekezet fogalma alá. — Ez a felelőzés a közigazgatási bizottság által visszautasított.

Dorozsma városával is sok baja van a közigazgatási bizottságnak. E város ugyanis a többek között Zolnay Ferenc ott volt plébános hagyatékából 18 ezer frtot felvett kölcsön, minden felhatalmazás nélkül, s bár már több ízben fel volt rá hiva, hogy fizessen, még eddig nem fizetett. Most rövid, záros határidő alatt lett a fizetésre felhiva.

Ugyancsak Dorozsma panaszkodik, hogy a dorozsmai műút nem jól van építve. — E panasz felett a műút építésének hivatalos fölvizsgálása után fog dönteni a bizottság.

Világfolyása.

Az egyetemi ifjuság mozgalmá. Az új véderőjavaslat ellen tüntetni akaró egyetemi ifjak kedden nem tisztelegtek dr. Klinger István egyetemi rektoránál. Egész nap aláírásokat gyűjtöttek s azok alapján ma kérelmezik, hogy a rektor engedje meg a nagygyűlésnek az egyetem falain belül való megtartását. A rektor — mint a „Hiresarnok“ írja — az egyetemi szabályokhoz mérten csak abban az esetben fogja ezt megengedni, ha az ifjuság érdekeit előmozdító cél miatt történik, de arra nem ad engedélyt, hogy az egyetemen belül utcai botrányokról (!) tanácskozzanak.

Az egyetemi ifjuság háromtagú küldöttsége Orbán János vezetése alatt kedd délután 3 óraker tiszteleggett ismét a függetlenségi párt elnökénél Irányi Dánielnál, aki ígéretéhez képest megnevezte azt a férfit, ki az ifjuság élére állva sikerre vezetheti az ifjuság mozgalmát, ez a férfi Polónyi Géza orsz. képviselő, kinek vezéről való kijelölését az ifjuság lelkesedéssel üdvözölte.

A küldöttség délután 6 óraker Poló-

nyi Géza orsz. képviselőnél tisztelgett, aki kijelentette, hogy készséggel áll a mozgalom élére s rajta lesz, hogy azt teljes siker koronázza. Hogy pedig a dolgot el ne hamarkodják, azt ajánlotta, hogy az egyetemi ifjuság csütörtökre tervezett gyűlése vasárnapra s az általános népgyűlés az erre következő vasárnapra január 27-re halasztassék. Különb Polónyi ez ügyben érintkezni fog a fővárosi bizottságokkal s bevértja az e tárgyban összehívott hírlapírói értekezlet határozatát s csak ezután fog további javaslatokat tenni.

A küldöttség este 7 órakor a Sándor-utcai Pongrácz-féle vendéglőben tartott értekezleten számolt be járása eredményéről. Az értekezlet megéljenezte Irányit és Polónyit, kinek ajánlatát elfogadta s elhatározta, hogy az egyetemi ifjuság gyűlése január 20-án, vasárnap d. u. 3 órakor tartassék meg a központi egyetem egyik tantermében. Az engedély kieszakölése végett ma tisztelegnek a rektornál s bemutatják mandátumként 500 egyetemi hallgató aláírását. E gyűlés egyik főtárgya lesz a tizes bizottság beszámolója s második főtárgya határozat az iránt, hogy az egyetemi ifjuság részt vesz-e az általános ifjusági mozgalomban. E gyűlésen való megjelenésre falragaszokon hívják föl az egyetemi ifjuságot.

Helyi és vegyes hírek

— **Gyűlés.** Csongrádvármegye közigazgatási bizottsága e hó 17-én rendes havi gyűlését tartotta Zombori Rónay Lajos főispán ur ö Meltósága elnökle alatt. A gyűlésről kivonatlag lapunk más helyén föbb mozzanatokban megemlékezünk.

— **Tömörkény különválása.** Mint értesülünk a Tiszán tul lakó mindszentiek az ugynevezett „tömörkényiek“ válni akarnak Mindszontól. Mintegy halás elismerésül annak, hogy a község az utóbbi években anyagi erejét messze tul szárnyaló módon teltette régi óhajaik egyikét: a templom építését is — beadott kérvényükben kifejezést adnak: „nem bánják, ha Mindszent kis községgé marad, csak ök nagy községgé alakulhassanak!“ Fel lett-e világosítva a vezérek által avagy azok tudják-e, hogy mi költséggel jár a nagy községgé alakulás. Hiszen ha tisztelt polgártársak fizetni akarnak, itt is fizethetnek, bajuk nincs itt sem. Vannak megfelelő iskoláik, lolkészük, templomuk, igaz hogy „bent nem ülnek“, de hát volt már arra is eset. Mondottuk már s ujjlag kifejezést adunk azon nézetünknek, hogy az egész mozgalmat meggondolatlanul indították meg az illetők s ha aligha egyéb okon, mert van néhány oly ember ki „be“ akar jutni s urat játszani, mert hát bizony ott irni olvasni tudó ember diktálhat tömörkényi pusztán intelligens ember egy pár lakik csak. Különb Mindszent is meg lesz hallgatva ez ügyben, meg talán a törvényis szólazily dolgokról. Ha oly komoly nem volna a dolog, s könnyen menne, meg kellene tenni azt: „hogy legyen az ö akarójuk szerint“, — aligha rövid időn vissza nem kívánkoznának — mert 10—15000 frton alól községi háztartás nem képzelhető, annyi községi adót a polgártársak nem fizettek, nem is fizethetnek.

— **Belügyminiszteri körrendelet.** A szövőipar terén hazánkban mutatkozó nagy hiányt ismerve, vivmányunk kell tekintenünk azt, hogy sikerült Klinger Henrich jó hírnevű brünni gyárost megnyerni arra, hogy hazánkban szövőgyárat létesítsen. — A nevezett célból megvásárolván Pozsonyban a volt papir-gyár épületét, azt 100 mechanikai szövőszékekkel dolgozó szövőgyárrá alakítja át, folytatólagos célja lévén a nevezetnek, hogy hatósági méltánylás és támogatás esetén brünni gyárat felhagyja és az

ottani összes szövőszéket — a mint csak a megfelelő munkás-személyzet kiképeztetve lesz, — pozsonyi gyárába áthelyezze. — A pozsonyi gyár már tényleg működik és ezen új vállalat „első magyar vitorla vászon-, lenn- és jutaáru gyár“ cég alatt van törvényszéki bejegyezve. — Ezen új vállalatot ezennel a törvényhatóság figyelmébe ajánlom. Bpest, 1888. december 6. B. Orczy Béla s. k. belügym.

— **Hymen.** Spitzer Jozefa kisasszonyt, Spitzer Dávid községünkbeli szegény, de munkaszerető s becsületes polgár leányát eljegyezte. Günsberger József félegyházi lakos.

— **Hirtelen halál.** Ugray Antal Szentesen huzomosh ideig volt állatorvos f. hó 17-én délután 5 órakor, két csomag feladása végett a szentesi postán járt s ott szivszélhűdés érte. Pár perc múlva megjelent dr. Lábos Endre városi orvos, de már csak a halált konstatalhatta.

— **Pályázat.** Lapunk mai száma hozza a pályázati hirdményt a megyénél üresedésben levő III. ülnöki, első és esetleg megüresedő másodlaggyői állásra. Folyamodások febr. 15-ig nyújtandók be Rónay Lajos főispánhoz.

— **Három testvér esküvője.** Ritka jelenség lesz f. hó 23-án a szentesi ref. templomban, amikor is három testvér, Dóci Imre, Sándor és József fogja oltárhoz vezetni leendő életpárját. E három testvér szülei Dóci Imre és Keresztes Nagy Julianna. Az esküvőre 100 háznép lesz meghiva s a lakodalmi multság a céhháznál lesz.

— **A csongrádmegyei hitelszövetkezetnek** hirdetési oldalunkon olvasható közgyűlési meghívójára a részvényeseket e helyen is figyelmeztetjük.

— **A regále.** Az állami italméresi jövedékről szóló törvényjavaslat legfontosabb határozatai már ez évi február 1-én életbe lépnek. Errevaló tekintetből a pénzügyminiszeriumban valamennyi kir. adóhivatalhoz és pénzügyőri közeghez intézendő utasítás dolgoztatott ki, mely néhány nap múlva fog közrebocsájtani. Ezen utasítás értelmében ez évi február hó 1-től a szesz italoknak kis mértékben való elárusítása Magyarországon (a Királyhágón innét 50 literen tul, az erlélyi részekben 56—59 literen tul tartalmazó hordókban teljesen szabad a kereskedés és forgalom) csakis a pénzügyi hatóság engedélye mellett történhetik. Ezen engedélyért kell folyamodnia minden keresmárosnak, anyag-, fűszer- és vegyeskereskedőnek, cukrásznak és kávésnak, egy szóval mindenkinek, aki kis mértékben szesz italokat árusítani akar, legkésőbb ez évi febr. 15-ig az illetékes pénzügyigazgatóságához. A folyamodvány első íve 1 frtos, minden további íve 50 kros bélyeggel látandó el. A folyamodványban kitüntetendő az engedély-igénylő neve, lakása, foglalkozása, üzleti helyiségének megnevezése, az italoknak névszerinti elősorolása, magyar állampolgárságának vagy községi illetőségének bizonyítéka. A kiállítandó engedélyre megkivántató 1 frtos bélyeg a folyamodványhoz csatolandó. Egy folyamodó kaphat több engedélyt is, de a többi üzlet számára üzletvezetőt köteles tartani. Az engedélyt a pénzügyigazgatóság adja meg nem határozott időre, s a kiállított engedélyről anyakönyvek vezetendők. Denaturált szesz árusításáért külön engedély kérendő ki. Az engedély más személyre át nem ruházható. Minden helyiségváltoztatás idejekorán bejelentendő. A pénzügyőri közegek kötelesek ügyelni, hogy az egészségre ártalmas italok ne árusittassanak. Az italméresi illetékek 3 osztályba soroztatnak és azonkívül az üzletek terjedelméhez képest külön 3 alosztályba foglaltatnak. A kivető és felszólamlási bizottságok megalakítására részletes intézkedések vannak felvéve. A kimért szesz italokért a törvényben megállapított mérési adó lesz fizetendő, a mely adót azonban ez év végéig az adóköteles fél az eddig joga-

sított regale-tulajdonosoknak, illetőleg bérlőknek tartozik fizetni. A birságösszegek is ez év végéig a regálétulajdonosokat illetőleg bérlőket illetik, kiknek jogukban áll folyó évre a kis mértékben árusítókkal italméresi adójukra nézve bizonyos átalányösszegben megegyezni.

— **Időjárásunk** változatos, onyhe, a mult napokban esett hó legnagyobb részben elolvadt.

— **Értesítés.** A szegedi m. kir. bábaképző intézetnél a legközelebbi — március hó 1-én kezdődő — magyar-német tanfolyamra 12 tanuló részére egyenkint 40 frtnyi állami ösztöndíj van rendszeresítve. Felhivom mindazokat, kik azt elnyerni óhajtják, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz intézett, keresztlevéllel, erkölcsi és szegénységi bizonyítvánnyal fölszerelt bélyegtelen folyamodványukat január hó 31-ig hozzámm nyujtsák be. Szegeden, 1889. január 5. Dr. Mann Jakab, igazgató-tanár.

— **Az új állategészségügyi törvény** sok kellemetlenséget csinál a hatóságnak és lakoságnak egyaránt. Az új törvény szerint most nem szabad piacra hajtani jószágot járlat nélkül, a járlat csak egy személy nevére szólhat s a hátiratolt járlattal szintén nem lehet piacra vinni jószágot. Ezen kívül a más községbe hajtott jószágok járlatára az egészségi bizonylat s irányítás is rávezetendő. — Tekervényes utja van most nagyon a paszus-szabályoknak, jó lett volna azért, ha a hatóság hirdetvényekben okosította volna fel róla a népet. Még most sem volna késő; mert kárán nem szeret tanulni az ember.

— **A radnai bucsuvásárok.** A radnai bucsuk alkalmával tartatni szokott országos jellegű híres bucsuvásárokat, a földmivelés-, ipar- és keresked. miniszterium végleg beszüntette. A beszüntetés egyenes Radna község előljárogóságának a kérelmére történt.

— **A megcsufolt baka boszuja.** Szabadkáról írják lapunknak: Lányi Mihály V-ik kör polgár és Molnár Mihály a 86-ik cs. kir. gyalogezredben őrzetű, egyik baromvásári keresmában együtt idogáltak. Midőn már jól benyalak, Lányi azt találta mondani, hogy a huszár mégis különb katona, mint a baka, erre aztán baka uram olyan dühbe jött, hogy oldalfegyverét Lányi hátába szurta, még pedig oly szerencsétlenül, hogy Lányi most élet-halál között fekszik a kórházban.

— **A jezsuita hitshónokok H.-M.-Vásárhelyre.** szombat este érkeztek meg s azóta naponkint két-három ízben is tartanak egyházi beszédeket. A kath. közönség oly tömegesen látogatja a templomot, hogy az mindig zsufolásig van. A jezsuita vendégek igen jó egyházi szónokok, s különösen Flódung József válik ki közülök, aki — eltekintve némely szavak idegenszerű kiejtésétől — oly kitűnő szónok, hogy valóban élvezet hallgatni. A kath. hivek vallásosságát minden esetre nagyban fogja emelni ott időzésük, s annyit is mondhatunk rólok, hogy eddigi beszédjeik után ítélve, a felekezeti türelmetlenség felkeltése távol áll tőlök. Ott időzésük f. hó 23-ig tart.

— **Leégett palota.** Zombolyán (Temesmegye) özv. gr. Csekonics Jánosné palotájában tegnapelőtt este tűz támadván, a lángok oly rohamosan terjedtek, hogy csakhamar tűzben állott az egész palota. A tüzoltók azonnal ott termettek a helyszinén, de legnagyobb erőmefeszítéssel sem sikerült nekik a tüzet lokalizálni. Az oltást felette akadályozta a nagy vízhiány. A tűz keletkezésének okát eddig nem tudják.

— **Magyar énekesnő Bécsben.** Funták Agnes k. a., a ki tavaly Budapesten debütált, a napokban önálló hangversenyt rendezett Bécsben is. A lapok kiemelik szép megjelenését, otthonos fellépését, melyvel eleve megnyeri hallgatósága rokonszenvét. A hangversenyterem pacirtájának nevezik, ki friss hangon, erőszéssel

bravouros koloratúrával csattogtatja dalait. Lát-szik rajta, hogy mindez nem fáradságos iskolázás gyümölcse, hanem jó részt természeti adomány, jó kedvű dalolás. A kritika szép jövőt jósol neki, ha még szorgalmasan tovább képezi magát. A tapsolásban fáradhatatlan közönség ezt már előlegezte neki.

— **Pusztuló csángók.** A székelykevei árvíz károsult csángók sorsa általános részvétet keltett az országban s több oldalról érkezett már számukra részint pénz, részint élelmezés. Pancsováról most írják lapunknak, hogy a nyomorban levő csángók helyzetének könnyítésére Tisza Kálmáné, a miniszterelnök neje, ezer frtot küldött táviratilag. Ezt az összeget az adományozó rendelkezése értelmében rögtön szétosztották a szerencsétlenek közt. Hertelendyfalváról másrészt azt írják, hogy „Jósziv“ egy-let, valamint a báró Hirsch adományából össze-gyűlt 5000 frt, melyet gróf Csekonics me-gyei bizalmi férfinak adtak át kiosztás végett, még mindig nem jutott a nyomorban levők ke-zeihez, ami a szűkölködők baját nagyon súlyo-sította. A gróf — állítólag — azért nem osz-totta ki a pénzt, mert hivatalosan úgy infor-máltak, hogy a csángóknak nincs szükségük pénzre s ha nem kapnak segínyt akkor leg-alább dolgozni fognak. Hogy ez a hivatalos in-formáció mennyire téves volt, azt mutatja most a szegény csángók siralmas helyzete.

— **József főherceg és a nevelője.** József főherceg halás kegyelettel csüng egykori neve-lőjén, Rómer Flórison, a kitűnő főpapon és tu-dóson. Minden alkalmat megragad, hogy iránta szeretetteljes becsülését kifejezze. Az újév al-kalmával is fölkereste levelével. A meleg hangu levél így hangzik: „Mindnyájan szívből üdvö-zöljük s kívánjuk, hogy a gondviselés a hasa, az egyház és a tudomány javára tovább is za-vartalan egészségben tartsa meg, háladatos ta-nítványa és az alicuthi kis család örömeire. Csak kevesebb időt töltsön Atyámuram az íróasztal-nál; járjon gyakran a levegőre s jobban kimélje magát.“

CSÁRNOK.

„A dohányzásról.“

[Vége.]

A nikotinon kívül tartalmaz a dohány még egy másik igen jelentékeny alkotó részt, a „ni-kotianint“, mely semleges testnek tulajdonítják különösen a dohányzás közben jelentkező szédü-lést, émelygést és hányást. A dohánylevelekben előforduló többi testek a dohányzásnál figye-lembe nem vétetnek, mert erre nincsenek ha-tással.

Legelterjedtebb s legcélszerűbb dohányzás mód a pipázás. Itt különösen gondot fordítunk arra, hogy mentől hosszabb szárból történjék a dohányzás, hogy az ártalmas anyagok a hosszú uton lehülve, lecsapódhassanak. Magától értetik, hogy nemcsak a szárnak és szopókának, hanem a pipának is folytonosan tisztának és mentnek kell lenni a mérgező anyagokat tartalmazó „ba-gólétől“, mert csak ez esetben élvezheti a do-hányzó a gáznemű anyagok kellemes hatását. Pipánk tisztításához használjunk ammoniakba mártott tollszárat, a szárhoz pedig szintén e fo-lyadékba mártott kőz dugókat, melyek ezen vastag huzallal keresztül tólandók. Legjobb pi-pául ajánlhatók a kemény (tükör) tajtékból va-lók, melyek kevésbé veszik magukba a pipa-nedvet, mely égés közben nagyon kellemetlen büzt terjeszt. Ez okból nem pártolhatók a cse-reppipák, még a legjobb selmei sem, hacsak bizonyos idő elmúltával, midőn már telítve van-nak a pipanedvtől, ujakkal ki nem cseréltetnek. Ezeknél még célszerűtlenebbek a bádoggal bé-lelt fapipák és porcellánpipák, mely utóbbiak nagyon átmelegedvén, a forró füst nyelvünkön csipést okoz; — ezeket — kiválság, ha hosszú

szárral bírnak — csakis viztartóval ellátva kell használni.

Sok mindenféle kísérletet tettek már, hogy oly pipákat szerkesszenek, melyekben a nikotint s az emphyreumaticus olajt lecsapódás által sü-riteni lehessen. Ez azonban még eddig a leg-ujabban hirdetett (s természetesen ajánlott) „egészségi pipánál“ sem éretett el. Nincs is rájuk szükség, ha közönséges pipánkat folyton tiszta állapotban tartjuk.

Hogy a török pipában, a csibukban, a do-hány élvezete sok pipásnál élvezetesebb, az első sorban a török-dohány kitűnőségének tulajdo-nítható. Minthogy azonban ez nagyobb mérték-ben tartalmazza a dohánynak említett szerves aljait, tehát hatásában erősebb: ennek ellensu-lyozására szolgál a hosszú szár, az ennek végén levő vastag borostyán-szopóka, melyvel ajkunk-nak csak külső része érintkezik, továbbá a pipa-lapos öble s a finomra vágott s lazán töltött dohány, melyhez e pipában a levegő éle nye szabadabban férközhetvén, intenzívebb módon éghet is el s így a dohányzó a dohány kelle-mes aromáját minden égési mellékzétől menten szivhatja a dohányját. Hogy közönséges pipá-inkban a dohánynak ize, különösen, ha már vége felé járt, csipőssé, kellemetlenné válik, az annak tulajdonítandó, hogy a dohány nem éghetvén szabadon, szenesedés áll elő, miközben az olajos részek megkocsmásodnak s a dohánynak kelle-metlen émelygő izt kölcsönöznek. Ez okból so-hasem kellene a pipát végig kiszívni, hanem a benne maradt bagót azonnal kiverni, hogy pi-pánk kiszikkadhasson, mi különösen a tajtékpipánál fontos, mert e nélkül a nedvek pórusaiba hatolnak e előidézik s további szivás által az ugynevezett bajuszt.

Az elősorolt pipák között legelső helyet foglal el a törökök „nargiléje“, melyben a do-hányzás azért élvezetesebb, mert ebben a füst meszes vizen batol keresztül, melyben sok kellemetlen szagu anyag lecsapódik, s emellett a hosszú börcsöből (nem pedig kaucsukosöből, mely kellemetlen szagot terjeszt) a füst hidegen jó a szájba.

Valamennyi pipánál legrosszabb a sziva-rozás, ha az szipka nélkül történik s a szivar végig szivatik, mert itt az ember nemcsak do-hányzik, hanem még bagózik is, miközben a föl-oldott káros anyagok a dohányzó nyálával érintkezvén, lenyeletnek s a gyomorban előidé-zik a nagyobb fokú izgatást. Ezenkívül, ha a szivar szipka nélkül végig szivatik, a keletkező meleg bagónedv felmarja a száj széléit s ez érzékeny fájdalmat okoz.

A szivarka-szivás ellen végül az a kifogás, hogy először is — miként a szivar — nagyon drága, de másrészt nagyobb füstöt eresztvén szivás nélkül is, a légzőszervek sokat szenvednek általa. Ezért szokott a cigarettézőknél a torok-hurut, de emésztési rendetlenség is leggyakrab-ban előfordulni, különösen, ha a füst lenyelé-sével bravourokat csinálnak.

Irodalom.

Megjelent a dr. Toldy László által szer-kesztett 1889-re szóló „Törvényhatósági Naptár“ 8 arckép van benne, t. i. Tisza Kálmán, b. Orcy Béla, gr. Szapáry István, Föld-váry Mihály, Ráth Károly, Kamermayer Károly, Gerlóczy Károly és Kada Mihály arcképei, s mindeniknek életrajza. Tehát négygyel több, mint a mennyit a szerkesztő a megrendelő í-ven ígért. Ha végig lapozzuk e naptárt, azt lát-juk, hogy minden tekintetben többet adott a szerkesztő, mint a mennyit előre megígért. A naptári részben több van, mint a legnagyobb naptárakban lenni szokott, és így a Törvény-hatósági Naptár pótolja a legbővebb tartalmu naptárakat is. Az általános címtár közli nem csupán az uralkodóház névsorát, az összes ud-vari hivatalokkal, hanem az összes kormányzó hatóságokat és pedig úgy a közöseket, mint a hazaiakat, valamennyi intézménnyel, melyek a

főhatóságok keretébe tartoznak. A törvényható-sági címtár Budapest főváros közigazgatásának képét nyújtja; 95 lapon az összes fővárosi kép viselet, hatóságok, hivatalok, egyházi személye-zet, nyugdíjasok, és az egész fővárosi rendőrség hü képét nyújtja, és teljes, kimerítő utmutatóul szolgál mindenkinek, kinek a főv. bármely kö-zegével dolga van. A főváros után következnek a megyék, a törvényhatósági joggal felruházott, a rendezett tanácsú városok és a nagyközségek, végre a horvát hatóságok. — A hasznos tudni-valók rovata is oly bő, hogy kevés ily munka van, melyben ennyi célszerű utbaigazítás volna feltalálható. A jegyzéknaptár célszerűen hasz-nálható teendőink feljegyzésére. Az egész bő tartalommutató zárja be. A díszes kiállítású, 472 oldalra terjedő vászonba kötött naptár bolti ára 1 frt 50 kr. s Nágel Ottó könyvtárus révén megrendelhető minden hazai könyvkereskedés-ben. Köztisztviselőknek, ügyvédeknek, orvo-soknak, körjegyzőknek s a nagyközönségnek is jó lélekkel ajánlhatjuk annak megszerzését.

A budapesti értéktőzsdéről.

— A „Magyar Mercur“ heti tudósítása. —

A német trónbeszéd eloszlatta azokat az aggodalmakat, melyek a múlt héten a politikai helyzet és a gazdasági állapotok tekintetében netalán itt-ott még fenállottak. A pénzpiac is folytonosan javul, oly annyira, hogy a múlt héten az angol, a német, a francia és a belga bank kénytelen volt a kamatlábat leszállítani. Így tehát az értékpapirpiacok helyzete ismét teljesen megnyugtató és a konverzió a napok-ban a legjobb tőzseviszonyok között fog meg-indulni.

J á r a d é k o k a múlt héten kissé gyen-gültek, de most már ismét emelkedő irányzatot követnek és a múlt heti veszteséget már telje-sen behozták. Egyébb befektetési értékek, mint elsőbbségek és záloglevelek igen szilárdak.

B a n k r é s z v é n y e k közül csak a két hitelrészvény gyengült, de különben e téren is szilárd az irány. A küzeledő mérleg közzététe-lek e téren élénkebb lendületet fognak elő-idezni.

K ö z l e k e d é s i vállalatok értékei még mindig tartják a szilárd irányt, különösen a magyar garantizott vasutak részvényei egyre emelkednek.

I p a r a l l a t i értékek közül a malomrészvé-nyek egynémelyike csökkent, a többi e nemű értékek csendes forgalom mellett alig változtak.

T a k a r é k p é n z t á r a k részvényei igen szilárdak és jelentékenyen emelkedtek.

S o r s j e g y e k szilárdak, de keveset változtak.

V a l u t á k és ércváltók valamivel drá-gultak.

A „Magyar Mercur“ előfizetési ára félévre csak egy frt. Mutatványszámot, készséggel küld a kiadóhivatal Budapest Hatvani utca 17. sz.

Vasuti menetrend.

H.-M.-Vásárhelyről—Szeged felé: 6 óra 46perccel, 5 óra 28 p. este

H.-M.-Vásárhelyről—Nagy-Várad felé délelőtt 10 óra 24 perckor, délután 7 óra 11 perckor.

Kistelekről—Budapestre: személyvo-nat éjjel után 2 óraker, délután 3 óraker: omnibus-vonat reggel 6 óraker.

Kistelekről—Szegedre: személyvonat, déli 12 óraker, éjjel 12 óraker, omnibus onat délután 6 óraker.

Szentesről—Budapestre. Indul 5 óra 38 perc reggel, 11 óra 15 perckor d. u.

Szolnokról—Szentesre. Indul 3 óra 26 perc éjjel 11 óra 50 perc d. e.

Szentesre érkezik 8 óra 16 perc d. e. 4 óra 30 perc d. u.

Felelős szerkesztők:

KELLER LAJOS és SZOBOTKA GUSZTÁV

Kiadótulajdonos:

AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

171./1889. Csongrádvármegye alispánjától

Pályázati hirdetmény.

Csongrádvármegye törvényhatósági bizottságának 1889. évi február hava második felében tartandó rendes közgyűlésén a következő vármegyei tiszti állások fognak választás útján betöltetni, u. m.: a vármegyei árva széknel: egyenként 1000 frt fizetéssel és 300 forint lakbér illetménnyel javadalmazott **I-ső, esetleg II-od,** vagy 900 forint fizetés és 300 forint lakbér illetménnyel javadalmazott **III-ad osztályú ülnöki állások** esetleg a vármegyei közigazgatásnál: 800 forint fizetés és 200 forint lakbér illetménnyel javadalmazott **I-ső aljegyzői** illetőleg 750 frt fizetés és 150 forint lakbér illetménnyel javadalmazott **II-od aljegyzői** állások.

Miről a pályázni kívánók oly felhívással értesítettek, hogy pályázati kérvényüket az 1883. évi I. t.-cz.-ben meghatározott hivatali képességet igazoló okmányokkal felszerelve, legkésőbb 1889. évi február hava 15-ik napjáig Méltóságos Zombori Rónay Lajos főispán urhoz küldjék be, megjegyezvén egyuttal, hogy a választás érvénye csak 1889. évi december 31-ig, vagyis az általános tisztújításig tartand.

Szentesen, 1889. évi január 12.

Stammer Sándor,
alispán.

Mutatványszámok ingyen és bérmentve küldetnek.

Magyarország legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja

„Képes Családi Lapok“.

Mint társadalmi, szépirodalmi s ismeretterjesztő hetilap eddig is megbecsülhetetlen szolgálatokat tett a magyar nemzeti köznevelésnek, ma azonban nemcsak kiváló tényezője a magyar irodalomnak, hanem nélkülözhetetlen barátja a magyar művelt családoknak. Változatos, élénk s a legszigorubb kritikát is kiálló olvasmányai: a legjelesebb magyar írók tollából erednek s a külföldi irodalomból csak a színeranyat mutatják be az olvasó közönségnek. A gondos, élénk szerkesztés, az izlés és díszes rajzolás, az eszme és az érzelem-nemesítő tartalom, a jó izlés, a legjelesebb külföldi lapok képeivel versenyző művészi kivitelű képek szellemi kincscső avatják minden számát.

A „Képes Családi Lapok“

előfizetési ára

„Hölgyek Lapja“

című dívatmelléklettel és a külön könyvvé beküldhető regénymelléklettel együtt:

Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Előfizetések legcélszerűbben postautalványon küldendők.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentesen küld és előfizetések a hó

bármely napjától elfogad a

„KÉPES CSALÁDI LAPOK“

kiadóhivatala

Budapesten, V., Nagy-korona utca 20 szám.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.

Mutatványszámok ingyen és bérmentve küldetnek.

MEGHIVÓ

A CSONGRÁDMEGYEI HITELSZÖVETKEZET

1889. évi január 30-án d. e. 9 órakor

Szentesen, saját helyiségében (Sajtos-féle ház) tartandó

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE.

T Á R G Y S O R O Z A T.

1. Zármerleg előterjesztése az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentésével.
2. Elhalálozás és lemondás folytán üresedésbe jött igazgatósági helyeknek az alapszabály 48. §-a értelmében való betöltése.

3. Az alapszabály értelmében előterjesztett indítványok tárgyalása.
4. Jegyzőkönyv hitelesítésére köldöttség nevezése.

Szentes, 1889. január 9.

HALUS JÓZSEF,
elnök.

*) Az üzleti zárszámadások a részvényesek által hivatalos órák alatt a közgyűlés napjáig megtekinthetők.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kiténő jó hatású hajnövesztő kenőcsét oly sokan dicsérik és annak sikeréről oly sokat hallottam, hogy kérek részemre utánvétellel egy 3 frtos köcsöggel küldeni.

Condiano Sándor,
ezredes, ő Felsége a romániai király szárnysegéde. Bukarest.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Van szerencsém megkeresni a kiténő jó hatású hajnövesztő kenőcséből egy tégelylyel a 1 frt és egy tégelylyel a 2 frt utánvétellel küldeni.

Tisztelettel
gr. Starhenberg Guido Köpösdöm.

T. Csillag Anna kisasszony. Sziveskedjen nekem postafordultával az ön kiténő hajnövesztő kenőcséből egy 2 frtos köcsöggel küldeni.

Ludvig Ritter v. Liebig
Reichenberg.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Tisztelettel megkeresem, nekem a kiténő hatású hajnövesztő kenőcséből két darab 2 frtos tégelylyel utánvétellel küldeni.

Ifj. gróf Eszterházy Imre,
Bakony-Szt.-László.

T. Csillag Anna kisasszony. Logyen szives kiténő hajnövesztő kenőcséből egy köcsöggel a 2 frt utánvétellel küldeni.

Orgr. Pallavicini Ad.
Abauj-Szemere.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. A mellékelt 2 frtért kérek az ön kiténő, felülmulhatatlan haj- és hajsznövesztő kenőcséből postafordultával küldeni. Tisztelettel

báró Vatzdorf, Váth (Vasm.)

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Sziveskedjen az ön híres s kiténő haj- és szakálnövesztő kenőcséből még egy 3 frtos tégelylyel mihamarább küldeni. Dr. Alex. Freih. v. Neupauer
Graz, Hofgasse.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Az ön kiténő hajnövesztő kenőcséből kérek egy 2 frtos köcsöggel utánvétellel küldeni. Wurmbrand Anna grnő
Bickfeld.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. A kiténő kenőcséből kérek egy 2 frtos köcsöggel. Gróf Gonroy Félix
Bécs.

Igen tisztelt Csillag Anna kisasszony Budapest. Kiténő hajnövesztő kenőcséből kérek két köcsöggel küldeni. Tisztelettel Ludvika Schvenk v. Reindorfk. k. Hauptmannsgattin. Prag.

En Csillag Anna

185 otm. hosszú óriási Loreley-hajammal, melyet az általam feltalált kenőcs 14 havi használata után nyertem, mely megakadályozza a hajkihullást, elősegíti a hajnövést és erősíti a hajbort, uraknál elősegít egy teljes erős szakálnövést, rövid ideig való használat után a hajnak, valamint a szakálnak természetes színt és sűrűséget kölcsönöz és megóvja korai őszüléstől a legmagasabb korig. Egy köcsög ára 2 frt. Postával küldés naponként a pénz előleges beküldése vagy posta-utánvétel mellett az egész világba.

Csillag és Tsa
Budapest,
Király-ut 26.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Ő fensége Carolat hercegnő kérése kiténő hatású kenőcséből 4 köcsöggel. cím. Prinzes. Carolat Góthen

Csillag Anna kisasszony Budapest. kérek egy köcsöggel az ön kiténőnek elismert hajnövesztő kenőcséből. Tisztelettel Anna Edle v. Lichtnegel
Wien, Stuckgasse.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek részemre a kiténő jó hatású kenőcséből ide postafordultával 3 köcsöggel küldeni. Baronin von Pistor,
Hotel Grafen Meren.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek az ön kiténő hajnövesztő kenőcséből egy köcsöggel. Besohorner Frigyes, hadnagy a 47-ik gyalogezredbe

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. A különös kiténő hatású hajnövesztő kenőcséből kérek utánvétel mellett egy 2 frtos köcsöggel. Tisztelettel Juszt J Oberlehrer. Dekán.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kiténő hatású kenőcsét oly sokan dicsérik, ezért kérek én is egy 3 frtos köcsöggel. Selma von Preusz Meran Zúdtirol.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek az igen jó hatású kenőcséből még 4 tégelylyel küldeni. Tisztelettel Wondrak Ludvig, háztulajdonos, Bécs mellett Mauer.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Levelem vételénél kérek azonnal az ön híres hajnövesztő kenőcséből 3 nagyobb köcsöggel küldeni. Tisztelettel Losatella grófnő, Gailpitz, Mähren.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Sziveskedjen nekem jó hatású kenőcséből 3 köcsöggel küldeni. Tisztelettel Jakob Girard v. Ebenstein, Trient, Tirol.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek a már küldött jó hatású kenőcséből még 4 köcsöggel. Tomakovics Zsigmond, es. kir. hadbiztos, Ruma.